

SOCIAL- OCH HÄLSOVÅRDSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 6/2005 rd

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om privat hälso- och sjuk- vård, lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt lagen om tillsyn över privat socialservice

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 19 april 2005 en proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård, lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt lagen om tillsyn över privat socialservice (RP 34/2005 rd) till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- regeringsråd Pekka Järvinen, social- och hälsovårdsministeriet
- byråchef Maija Kleemola, dataombudsmannens byrå
- överinspektör Pirjo Kainulainen, länsstyrelsen i Södra Finlands län
- förmånschef Pirkko Sihvonen, Folkpensionsanstalten

- utvecklingschef Olli Nylander, Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården
- biträdande direktör Ritva Kujala, Rättskyddscentralen för hälsovården
- konsultativ jurist Synnöve Amberla, Finlands Kommunförbund
- näringspolitisk sakkunnig Aino Närkki, Socialbranschens Arbetsgivar- och Branschförbund
- ombudsman Matti Pöyry, Finlands Tandläkarförbund
- jurist Sami Lukkarinen, Finlands Läkarförbund rf
- ordförande Aino Penttilä, Hälsovårdens tjänsteorganisationer, även som representant för Företagare inom Hälso- och Socialvården
- verkställande direktör Antti Mähönen, Terveyspalvelualan Liitto ry.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om privat hälso- och sjukvård, lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården samt lagen om tillsyn över privat socialservice ändras. Genom de föreslagna ändringarna införs ett riksomfattande register över dem som tillhandahåller privat ser-

vice med uppgifter om privata socialserviceproducenter och producenter av privata hälsovårdstjänster. Registret ska bestå av delar som gäller privata socialserviceproducenter, privata producenter av hälsovårdstjänster och självständiga yrkesutövare inom hälso- och sjukvården. Syf-

tet med registret är att göra det lättare att få uppgifter om hälso- och sjukvårdstjänster och socialservice som tillhandahålls på privat basis. Registret stöder också tillståndsförvaltningen och tillsynen samt tillgodoser informationsbehovet på riksnivå. Uppgifterna i registret fås från de tillståndsansökningar, start- och ändringsanmälningar samt verksamhetsberättelser som ska tillställas länsstyrelserna. De uppgifter som samlas in tjänar också statistikföringen på riksnivå. Det föreslås därför att bestämmelserna om de nämnda anmälningarna och berättelserna skall ändras så att de uppgifter som behövs för registret och statistikföringen kan fås ur anmälningarna om berättelserna.

Rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelserna ska tillsammans vara registeransvariga. Rättsskyddscentralen för hälsovården svarar för det tekniska underhållet av registret. Registret betjänar olika myndigheter i deras verksamhet till den del de behöver uppgifter om socialservice och hälsovårdstjänster som ordnas på privat basis. Avsikten är att en databas för allmänt bruk ska tas fram ur en del av registret så, att de som anlitar privat service och andra som behöver uppgifter om privat service via databasen kan få uppgifter om privata företag, sammanslutningar och självständiga yrkesutövare inom hälso- och sjukvården som tillhandahåller socialservice och hälsovårdstjänster.

Enligt lagen om yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården ska yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som självständigt utövar sitt yrke anmäla sin verksamhet hos Rättsskyddscentralen för hälsovården. Det föreslås att bestämmelserna om anmälningsskyldigheten revideras så att skyldigheten i fortsättningen baserar sig på lagen om privat hälso- och sjukvård och så att anmälan ska göras hos länsstyrelsen. Uppgifterna om verksamheten ska föras in i det riksomfattande registret över dem som tillhandahåller privat service. Med anledning av ändringen avförs uppgifterna om självständig yrkesutövning ur centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården.

Regeringen föreslår vidare att tillstånds- och årsavgifter ska tas ut hos producenterna av privat socialservice och privata hälsovårdstjänster. Registreringsavgifter föreslås för yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som är verksamma som självständiga yrkesutövare samt för socialserviceproducenter som utövar anmälningspliktig verksamhet som skall anmälas. Med avgifterna täcks kostnaderna för tillståndsförvaltningen och registret över dem som tillhandahåller service.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2006.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Med hänvisning till propositionen och övrig utredning finner utskottet propositionen behövlig och angelägen. Utskottet tillstyrker lagförslagen, men med följande anmärkningar och ändringsförslag.

Propositionen rättar till den nuvarande situationen där det inte centraliserat går att få uppgifter om privata socialserviceproducenter och producenter av privata hälso- och sjukvårdstjänster. Den i breda kretsar efterlysta reformen gör det lättare för dem som anlitar tjänsterna, tillsynsmyndigheterna och de kommuner och samkom-

muner som handlar upp tjänster att få uppgifter. Hittills har yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården som är verksamma som självständiga yrkesutövare inte funnits med i länsstyrelsernas register. Det betyder att en stor del av exempelvis tandläkarna inte ingått i länsstyrelsernas statistik. Serviceproducenternas skyldigheter ökar något till följd av lagförslagen när de blir tvungna att exempelvis lämna in verksamhetsberättelser. Men det nya systemet minskar trots allt insamlingen av statistiska uppgifter för separata register. Insamlingen av uppgifter bör koncentreras på centrala uppgifter om verksam-

heten med hänsyn till att också Folkpensionsanstaltens verksamhet genererar statistiska uppgifter.

Utskottet anser det vara helt på sin plats att rättsskyddscentralen för hälsovården i enlighet med lagförslaget är registeransvarig, trots att det är länsstyrelserna som producerar merparten av det egentliga datainnehållet. När det finns ett uppdaterat riksregister som kan användas av alla parter samtidigt går det att harmonisera länsstyrelsernas tillståndspraxis. Men för det krävs ytterligare att länsstyrelserna kommunicerar med varandra och att harmoniseringen av praxis styrs och följs upp. Utskottet anser det viktigt att de resurser länsstyrelserna behöver för den i lagförslagen avsedda registerverksamheten kan täckas med avgifter enligt lagen om grunderna för avgifter till staten, men vill samtidigt understryka att det framöver särskilt gäller att se till att det finns adekvata resurser för den egentliga tillsynen över social- och hälsovården.

Utskottet välkomnar en offentlig databas som bygger på uppgifterna i registret. Databasen ger såväl konsumenter som andra större chanser att så lätt som möjligt få basala uppgifter om privata producenter av vård- och omsorgstjänster. Konsumenterna kan via databasen lätt försäkra sig om att serviceproducenten är myndighetsgodkänd och har tillstånd för sin tillståndspliktiga verksamhet.

Utskottet har fått informationen att lagarna om privat socialservice och privata hälso- och sjukvårdstjänster kommer att genomgå en större revidering senare. Det som enligt utskottets åsikt absolut pockar på åtgärder är att med det snaraste i lag ta in bestämmelser om hur journalhandlingar från verksamhetsenheter inom den privata hälso- och sjukvården eller yrkesutövare som upphör med sin verksamhet ska förvaras. I samband med en grundligare översyn bör det också utredas om tillståndsförvaltningen och registrering kunde förenklas för aktörer som inom flera län tillhandahåller såväl vård- som omsorgstjänster. I samma veva bör det också utredas om tillståndssystemet för och övervakningen av sjuktransportverksamheten är ändamålsenliga, menar utskottet.

Detaljmotivering

1. Lag om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård

14 a §. Register över dem som tillhandahåller privat service. Utskottet föreslår en teknisk korrigeri i 1 mom. Dessutom föreslår utskottet att 4 mom. preciseras med att Rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelserna får använda uppgifterna i registret i den utsträckning deras uppgifter kräver.

14 b §. Utlämnande av uppgifter i registret över dem som tillhandahåller privat service samt uppgifternas offentlighet. Utskottet föreslår att 1 mom. 2 punkten preciseras genom angivande av för vilket ändamål uppgifter får lämnas ut till Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården. Dessutom föreslår utskottet att bestämmelsen om utlämnande av personuppgifter om självständiga yrkesutövare preciseras. I bestämmelsen måste hänsyn tas till att många självständiga yrkesutövare arbetar i anslutning till hemmet. Med tanke på hemmets okränkbarhet kan det i vissa fall vara motiverat att uppgifter om yrkesutövningen inte står att få helt fritt och därför bör en självständig yrkesutövare kunna förbjuda att adressuppgifter och andra kontaktuppgifter för arbetsplatsen ges ut.

Utskottet föreslår i paragrafen ett nytt 4 mom. om att 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet ska tillämpas på utlämnande av offentliga personuppgifter när det inte sker i ett publikt datanät. I det nya 4 mom. föreslås också bestämmelser om att uppgifterna om serviceproducenter och yrkesutövare ska utplånas i det publika datanätet inom ett år efter att anmälan om nedläggning av verksamheten gjorts.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att 3 och 4 mom. ändras så att tidsfristen för att överföra uppgifterna är 12 månader från lagens ikraftträdande och inte från det lagen har blivit stadfäst.

3. Lag om ändring av lagen om tillsyn över privat socialservice

6 §. *Anmälan om verksamheten.* Utskottet föreslår att 3 mom. ändras genom att den sökande ersätts med serviceproducenten, eftersom det inte är fråga om en ansökan utan en anmälan.

7 §. *Register över dem som tillhandahåller privat service.* Utskottet föreslår att 4 mom. preciseras i analogi med 14 b § i lagförslag 1 så att Rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelsernas får använda uppgifterna i registret i den utsträckning deras uppgifter kräver det.

7 a §. *Utlämnande av uppgifterna i registret över dem som tillhandahåller privat service samt uppgifternas offentlighet.* Utskottet föreslår att 1 mom. 2 punkten preciseras genom angivande av för vilket ändamål uppgifter får läm-

nas ut till Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården. Utskottet föreslår att 3 mom. kompletteras och paragrafen kompletteras med ett nytt 4 mom. på de grunder som anges i samband med 14 b § i lagförslag 1.

Ikraftträdandebestämmelsen. Utskottet föreslår att 4 mom. ändras så att tidsfristen för överföring av uppgifterna är 12 månader från lagens ikraftträdande.

Förslag till beslut

Med stöd av det ovan anförda föreslår social- och hälsovårdsutskottet

att lagförslag 2 godkänns utan ändringar och

att lagförslag 1 och 3 godkänns med följande ändringar:

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om privat hälso- och sjukvård

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 februari 1990 om privat hälso- och sjukvård (152/1990) 2 § 3 mom., 4, 8, 10 och 16 §, av dem 2 § 3 mom. sådant det lyder i lag 563/1994 och 10 § delvis ändrad i lag 1095/1992, samt
fogas till lagen nya 9 a och 14 a —14 c § som följer:

2, 4, 8, 9 a, 10 §
(Som i RP)

14 a §

Register över dem som tillhandahåller privat service

Rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelserna skall för handläggning av till-

stånds- och anmälningsärenden som avses i denna lag samt för övervakning och statistikföring av verksamheten tillsammans driva ett riksomfattande informationssystem (*register över dem som tillhandahåller privat service*). I informationssystemet ingår som separata delar ett register över privata *producenter av hälso- och sjukvårdstjänster* och självständiga yrkesutövare samt ett register över privata socialserviceproducenter enligt vad som föreskrivs i lagen om

tillsyn över privat socialservice (603/1996). Rättsskyddscentralen för hälsovården svarar för informationssystemets funktion.

(2 och 3 mom. som i RP)

Rättsskyddscentralen för hälsovården är registeransvarig. *Rättsskyddscentralen och länsstyrelserna får använda registeruppgifter i den omfattning deras uppgifter kräver det.* Länsstyrelsen ansvarar för uppgifter som den fört in i registret och för att de uppgifter den inom sin behörighet lämnat ut är i enlighet med lagen. Förutom denna lag skall också personuppgiftslagen tillämpas på behandlingen av personuppgifter. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som skall införas i registren med stöd av 2 och 3 mom.

(5 mom. som i RP)

14 b §

Utlämnande av uppgifter i registret över dem som tillhandahåller privat service samt uppgifternas offentlighet

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om användningen av uppgifterna får Rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelserna, utöver vad som föreskrivs på något annat ställe i lagstiftningen, med hjälp av en teknisk anslutning ur registret över dem som tillhandahåller privat service

(1 punkten som i RP)

2) till Stakes lämna ut *sådana* uppgifter (*utesl.*) om serviceproducenter *med* tillstånd enligt 4 §, självständiga yrkesutövare enligt 9 a § samt i 10 § avsedda verksamhetsberättelser *som behövs för statistikändamål.*

(2 mom. som i RP)

Rättsskyddscentralen för hälsovården får dessutom när det gäller tillhandahållare av pri-

vata hälso- och sjukvårdstjänster ur registret över privata serviceproducenter i ett allmänt datanät publicera och lämna ut namn eller firma, servicebransch samt alla verksamhetsenheters och verksamhetsställens adresser och andra kontaktuppgifter. För andra än självständiga yrkesutövare får i ett allmänt datanät också finnas andra offentliga uppgifter om företagsverksamheten. En självständig yrkesutövare får dock förbjuda att hans eller hennes adress och övriga kontaktuppgifter publiceras.

På utlämnande av offentliga personuppgifter som inte sker i ett allmänt datanät tillämpas 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). När serviceproducenter eller självständiga yrkesutövare meddelat att de upphör med verksamheten, får uppgifter om dem publiceras och lämnas ut i ett allmänt datanät i högst tolv månader efter att länsstyrelsen har tagit emot meddelandet. (Nytt)

14 c och 16 § (Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen

(1—3 mom. som i RP)

Länsstyrelserna skall överföra de uppgifter om serviceproducenter som avses i 4 §, sådan den lydte vid denna lags ikraftträdande, till registret över dem som tillhandahåller privat service. Uppgifterna skall överföras inom tolv månader efter det att denna lag har *trätt i kraft.*

Rättsskyddscentralen för hälsovården skall överföra gällande registeruppgifter om självständig yrkesutövning från centralregistret över yrkesutbildade personer inom hälso- och sjukvården till registret över dem som tillhandahåller privat service. Uppgifterna skall överföras inom tolv månader efter det att denna lag har *trätt i kraft.*

3.

Lag**om ändring av lagen om tillsyn över privat socialservice**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen av den 9 augusti 1996 om tillsyn över privat socialservice (603/1996) 5—7 och 11 §
 samt
fogas till lagen nya 7 a och 7 b § som följer:

2 kap.

Ordnande av privat socialservice5 §
(Som i RP)

6 §

Anmälan om verksamheten

(1 och 2 mom. som i RP)

Till anmälan skall dessutom fogas namn och kontaktuppgifter för *serviceproducentens* verkställande direktör eller någon annan som ansvarar för drivandet av rörelsen.

(4 och 5 mom. som i RP)

7 §

Register över dem som tillhandahåller privat service

(1—3 mom. som i RP)

Rättsskyddscentralen för hälsovården är registeransvarig. Rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelserna får använda registeruppgifter i den omfattning deras uppgifter kräver det. Länsstyrelsen ansvarar för uppgifter som den fört in i registret och för att de uppgifter den inom sin behörighet lämnat ut är i enlighet med lagen. Förutom denna lag skall också personuppgiftslagen tillämpas på behandlingen av personuppgifter. Genom förordning av statsrådet kan utfärdas närmare bestämmelser om de uppgifter som skall införas i registret med stöd av 2 mom.

(5 mom. som i RP)

7 a §

Utlämnande av uppgifterna i registret över dem som tillhandahåller privat service samt uppgifternas offentlighet

Utan hinder av sekretessbestämmelserna och andra bestämmelser om användningen av uppgifterna får Rättsskyddscentralen för hälsovården och länsstyrelserna, utöver vad som föreskrivs på något annat ställe i lagstiftningen, med hjälp av en teknisk anslutning ur registret över dem som tillhandahåller privat service

(1 punkten som i RP)

2) till Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården lämna ut *sådana* uppgifter om serviceproducenter enligt 5 och 6 § samt i 10 § avsedda verksamhetsberättelser som behövs för statistikändamål.

(2 mom. som i RP)

Rättsskyddscentralen för hälsovården får dessutom när det gäller tillhandahållare av privat socialservice ur registret över privata serviceproducenter i ett allmänt datanät publicera och lämna ut namn eller firma, servicebransch samt alla verksamhetsenheters och verksamhetsställens adresser och andra kontaktuppgifter. För andra än självständiga yrkesutövare får i ett allmänt datanät också finnas andra offentliga uppgifter om företagsverksamheten. En självständig yrkesutövare får dock förbjuda att hans eller hennes adress och övriga kontaktuppgifter publiceras.

På utlämnande av offentliga personuppgifter som inte sker i ett allmänt datanät tillämpas 16 § 3 mom. i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999). När serviceproducenter

eller självständiga yrkesutövare anmält att de upphör med verksamheten, får uppgifter om dem publiceras och lämnas ut i ett allmänt datanät i högst tolv månader efter att länsstyrelsen har tagit emot anmälan. (Nytt)

7 b och 11 §
(Som i RP)

Ikraftträdandebestämmelsen

(1—3 mom. som i RP)

Länsstyrelserna skall överföra uppgifter om serviceproducenter som beviljats tillstånd enligt 5 §, sådan den lydde vid denna lags ikraftträdande, samt uppgifterna om serviceproducenter som gjort en anmälan enligt 6 §, sådan den lydde vid denna lags ikraftträdande, till registret över dem som tillhandahåller privat service. Uppgifterna skall överföras inom tolv månader efter det att denna lag har *trätt i kraft*.

Helsingfors den 12 maj 2005

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Valto Koski /sd
vordf. Eero Akaan-Penttilä /saml
medl. Sirpa Asko-Seljavaara /saml
Anneli Kiljunen /sd
Pehr Löw /sv
Riikka Moilanen-Savolainen /cent
Aila Paloniemi /cent
Leena Rauhala /kd

Juha Rehula /cent
Paula Risikko /saml
Arto Seppälä /sd
Osmo Soininvaara /gröna
Tapani Tölli /cent
Raija Vahasalo /saml
Erkki Virtanen /vänst
Tuula Väättäin /sd.

Sekreterare var

utskottsråd Harri Sintonen.